

Bryssel den 27 november 2025
(OR. en)

16071/25

ENV 1290
CLIMA 562
COMPET 1249
IND 552
AGRI 652
FOOD 110
PECHE 422
ENER 632

FÖLJENOT

från:	Europeiska kommissionens generalsekreterare, undertecknat av Martine DEPREZ, direktör
inkom den:	27 november 2025
till:	Thérèse BLANCHET, generalsekreterare för Europeiska unionens råd
Ärende:	MEDDELANDE FRÅN KOMMISSIONEN TILL EUROPAPARLAMENTET, RÅDET, EUROPEISKA EKONOMISKA OCH SOCIALA KOMMITTÉN SAMT REGIONKOMMITTÉN En strategisk ram för en konkurrenskraftig och hållbar bioekonomi för EU

För delegationerna bifogas dokument – COM(2025) 960 final.

Bilaga: COM(2025) 960 final

EUROPEISKA
KOMMISSIONEN

Bryssel den 27.11.2025
COM(2025) 960 final

**MEDDELANDE FRÅN KOMMISSIONEN TILL EUROPAPARLAMENTET,
RÅDET, EUROPEISKA EKONOMISKA OCH SOCIALA KOMMITTÉN SAMT
REGIONKOMMITTÉN**

En strategisk ram för en konkurrenskraftig och hållbar bioekonomi för EU

{SWD(2025) 895 final}

INLEDNING

Bioekonomin är en strategisk möjlighet för det tjugoförsta århundradet, som kan driva på grön tillväxt, konkurrenskraft och resiliens. Genom bioekonomin utnyttjas Europas biologiska resurser, vetenskapliga spetskompetens och industriella bas mer effektivt, så att vi kan minska koldioxidutsläppen i vår ekonomi och ersätta fossilbaserade material och produkter. Den erbjuder även praktiska lösningar som leder till ekonomiskt välstånd och starka landsbygds- och kustsamhällen, samtidigt som den hjälper industrin att sadla om till mer cirkulära produktionsmodeller. Den bidrar till EU:s strategiska oberoende genom att minska behovet av importerade fossilbaserade produkter och kan bidra avsevärt till klimat- och miljömål såsom resurseffektivitet, minskning av växthusgasutsläppen, vattenresiliens, nollförorening och biologisk mångfald.

Bioekonomin definieras som den verksamhet som leder till hållbara lösningar baserade på **biologiska resurser för att skapa mervärde**. Här ingår produkter, tjänster, vetenskap och teknik som används inom många olika sektorer, från jordbruk, skogsbruk, fiske och vattenbruk till värdekedjor baserade på bearbetning av biomassa, biotillverkning och bioteknik såsom inom livsmedel¹, hälsa, energi, industri, ekosystemtjänster och andra tjänster. Biologiska resurser² är bland annat genetiska resurser och primär och sekundär biomassa, såsom biprodukter och restprodukter, samt biogent koldioxid³ som avskiljs med hjälp av innovativ teknik.

Europas bioekonomi vilar på en **stark grund**: vetenskap i världsklass, spetsteknik, en konkurrenskraftig industriell bas, en inre marknad med 26 miljoner företag och 450 miljoner konsument⁴ och en omfattande biomassaproduktion⁵ som sköts av EU:s jordbrukare, skogsbrukare och fiskare.

EU:s bioekonomi har ett värde som uppgick till **2,7 biljoner euro 2023**^{6,7}, och den är **en dynamisk drivkraft för konkurrenskraft** och har strategisk betydelse för ett flertal ekonomiska sektorer⁸. År 2023 arbetade 17,1 miljoner människor i EU (8 % av arbetstillfällena i EU) med produktion och omvandling av biomassa, och denna

¹ Livsmedel är en viktig del av bioekonomin och står i centrum för visionen på jordbruks- och livsmedelsområdet. Trots att denna strategi inte främst inriktas på livsmedel bidrar många av åtgärderna inom strategin till innovation på livsmedelsområdet och kompletterar EU:s politik för hållbara livsmedelssystem.

² I strategin används följande termer: (1) *Biologiska resurser* innefattar genetiska resurser, organismer eller delar av dessa, populationer eller varje annan biotisk komponent hos ekosystem med faktisk eller potentiell nytta eller värde för människan (konventionen om biologisk mångfald). (2) Biologiska resurser omfattar även *biomassa*: ”biomassa: den biologiskt nedbrytbara delen av produkter, avfall och restprodukter av biologiskt ursprung från jordbruk, inklusive material av vegetabiliskt och animaliskt ursprung, av skogsbruk och därmed förknippad industri inklusive fiske och vattenbruk, liksom den biologiskt nedbrytbara delen av avfall, inklusive industriavfall och kommunalt avfall av biologiskt ursprung” (skäl 24 i direktivet om förnybar energi). (3) ”biobaserad” = erhållen från biomassa. Biomassan kan ha undergått fysiska, kemiska eller biologisk behandlingar (Europeiska standardiseringskommittén [punkt 2.1]).

³ I denna strategi används termen ”defossilisering” för att erinra om att material består av kol.

⁴ COM(2025) 500 final, *En strategi för att göra den inre marknaden enkel, sömlös och stark*.

⁵ Mubareka, S.B. och Renner A. (red.), *EU Biomass supply, uses, governance and regenerative actions - 10-year anniversary edition*, Europeiska unionens publikationsbyrå, Luxemburg, 2025.

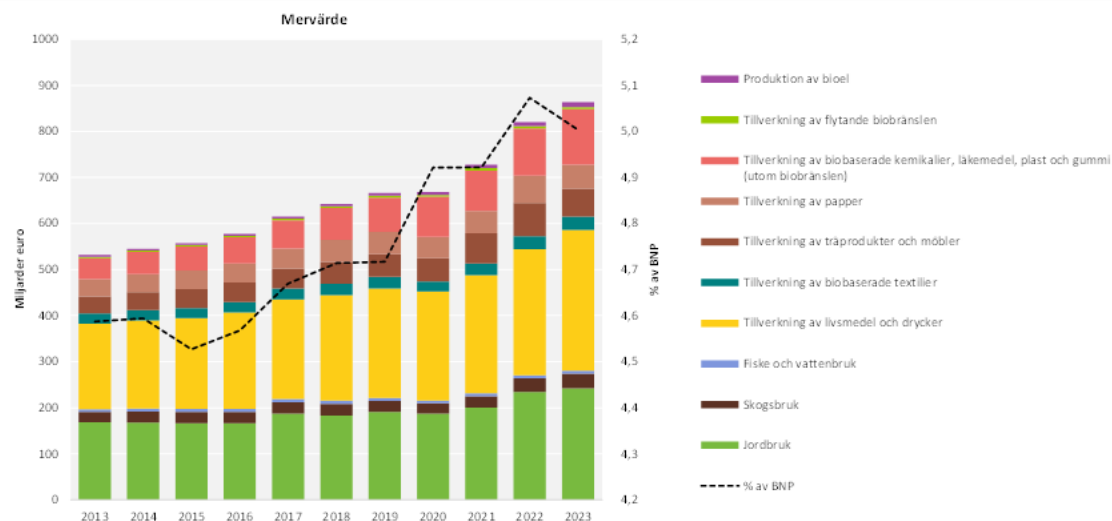
⁶ Lasarte-López, J., M'barek, R. (2025). *The EU bioeconomy at a glance: Focus on economic value added, employment and innovation*. Europeiska kommissionen, Sevilla, 2025. JRC143759

⁷ Om man även räknar in tjänster blir storleken på alla sektorer av relevans för bioekonomin betydligt större. Enligt JRC:s uppskattningar skapades mellan 42 och 60 miljoner arbetstillfällen i de bioekonomirelaterade sektorerna under 2023 (19–28 % av den totala sysselsättningen), med ett mervärde på 1,9–2,7 biljoner euro (omkring 11–16 % av EU:s BNP).

⁸ Enligt IRP:s rapport *Global Resources Outlook 2024* växte den totala efterfrågan på biomassa från 12,6 miljarder ton 1970 till 24,8 miljarder ton 2020.

verksamhet genererade 863 miljarder euro i mervärde (5 % av EU:s BNP)⁹. FoU-investeringarna i sektorer med koppling till bioekonomin uppgick till 23,2 miljarder euro 2023¹⁰ (motsvarande 9 % av alla FoU-investeringar det året), och patent på dessa områden utgjorde 5 % av alla patent som registrerades i EU mellan 2008 och 2020¹¹. Under det senaste årtiondet har bioekonomisektorerna vuxit snabbare än ekonomin i sin helhet¹². Uppskattningar tyder på att varje jobb som skapas inom den europeiska bioekonomin leder till ytterligare 2,9 indirekta arbetstillfällen i EU¹³.

Figur 1 – Utveckling av mervärdet i sektorerna för produktion och omvandling av biomassa (EU27)¹⁴

Källa: Lasarte-López, J., M'barek, R. (2025). *The EU bioeconomy at a glance: Focus on economic value added, employment and innovation*. Europeiska kommissionen, Sevilla, 2025, JRC143759.

Bioekonomin bär fortfarande på en enorm outnyttjad potential. Det beror i synnerhet på den otillräckliga investeringsnivån: **Europeiska investeringsbanksgruppen (EIB-gruppen)** har kartlagt investeringsbehoven¹⁵ inom nio bioekonomisektorer och undersökt på vilka områden det krävs EU-åtgärder för att minska bristen på finansiering och påskynda omställningen till hållbarhet. I analysen framgår att det finns stora finansieringsluckor i hela värdekedjan, särskilt när det gäller uppskalning av biotillverkning, avancerade biobaserade material och infrastruktur för en cirkulär bioekonomi. Dessa problem hindrar i nuläget lovande innovationer från att nå ut på marknaden.

⁹ Baserat på Lasarte-López, M'barek (2025).

¹⁰ Baserat på Lasarte-López, M'barek (2025).

¹¹ Grassano, N., M'barek, R. och Gonzales Hermoso, H., *Patenting in the Bioeconomy: An Analysis of Trends and Patterns in the EU*, Europeiska unionens publikationsbyrå, Luxemburg, 2025.

¹² Lasarte-López, J., M'barek, R. (2025). *The EU bioeconomy at a glance: Focus on economic value added, employment and innovation*. Europeiska kommissionen, Sevilla, 2025, JRC143759.

¹³ Amsterdam Data Collective, 2025, *The Value of Biosolutions: Growth and Prosperity to 2035 (European edition)*.

¹⁴ JRC, 2025, *The EU bioeconomy at a glance: Focus on economic value added, employment and innovation*.

¹⁵ EIB-gruppen, *Investment gaps to achieving sustainable targets in the bioeconomy*, 2025.

Samtidigt begränsas bioekonomin av planetens gränser, klimatförändringarnas effekter och biomassans hållbarhet^{16 17}. Ansvarsfull och effektiv användning av biomassa förblir en grundförutsättning för **långsiktig konkurrenskraft, försörjningsstabilitet och sunda ekosystem**.

Denna strategi bygger på omfattande återkoppling via flera samråd¹⁸. **Den beskriver vägen framåt när det gäller att bygga en hållbar och naturpositiv bioekonomi genom att**

1. **skala upp innovation och investeringar,**
2. **skapa nya pionjärmarknader för biobaserade material och biobaserad teknik,**
3. **säkerställa hållbar tillgång till biomassa i alla värdekedjor, och**
4. **utnyttja globala möjligheter.**

Den är en vidareutveckling av bioekonomistrategin från 2012¹⁹ och de översyner som genomfördes 2018²⁰ och 2022²¹, och ändrar inriktning mot utbyggnad i industriell skala, uppskalning av marknaden, konkurrenskraft och resiliens. Strategin är ett svar på rådets slutsatser från 2023 och 2024²² och den strategiska agendan 2024–2029²³. Den behandlar också Europaparlamentets resolution om framtiden för EU:s bioteknik- och biotillverkningssektor från juli 2025.²⁴

Visionen: den europeiska bioekonomin 2040

Senast 2040 är användningen av hållbara biobaserade material och produkter som byggmaterial, biokemikalier, textilier, gödselmedel och växtskyddsmedel samt plast utbredd i EU. Det rör sig om fossilfria alternativ som skapar nya, stabila inkomstflöden i landsbygds-, kust- och industriregioner i hela Europa. Avkastningen ökas på ett hållbart sätt och ger ett resilient jordbruk och livsmedelssystem som bygger på kunskapsbaserad förvaltning. I hela Europa finns integrerade bioraffinaderier och avancerade jäsningsanläggningar, och här omvandlas råvaror till produkter med högt värde.

Den europeiska bioekonomin kan skalas upp till denna nivå eftersom bioteknik, som främjas av rättsakterna om bioteknik, blir den drivkraft som krävs för att göra biobaserade lösningar överkomliga, konkurrenskraftiga och genomförbara i industriell skala.

¹⁶ EEA, *The European Biomass Puzzle*, 2023, [The European Biomass Puzzle | Publikationer | Europeiska miljöbyrån \(EEA\)](#).

¹⁷ EEA, Huvudrapport om Europas miljö 2025: *Europe's Environment and Climate: knowledge for resilience, prosperity and sustainability*.

¹⁸ Arbetsdokument från kommissionens avdelningar: *Stakeholders consultation's synopsis report and the public Consultation results on the EU Have your Say portal*.

¹⁹ COM(2012) 060 final, *Innovation för hållbar tillväxt: En bioekonomi för Europa*.

²⁰ COM(2018) 673 final, *En hållbar bioekonomi för Europa: En starkare koppling mellan ekonomin, samhället och miljön*, EU:s uppdaterade bioekonomistrategi.

²¹ COM (2022) 283 final, *Lägesrapport om EU:s bioekonomistrategi EU:s bioekonomipolitik: genomgång och framtida utveckling*.

²² Europeiska unionens råd, Slutsatser om bioekonomins möjligheter mot bakgrund av de nuvarande utmaningarna, med särskild tonvikt på landsbygdsområden, 2023.

²³ *Europeiska unionens officiella tidning*, EUT C 2024 400 I, s. 1.

²⁴ Europaparlamentets resolution om framtiden för EU:s bioteknik- och biotillverkningssektor: stimulera forskning, främja innovation och stärka konkurrenskraften, 2025. Regionkommittén och Europeiska ekonomiska och sociala kommittén yttrande sig också om bioekonomin.

Genombrott inom bioteknik och biotillverkning gör biobaserade lösningar kostnadsmässigt konkurrenskraftiga och skalbara. Kompetens, investerings säkerhet och en tillförlitlig tillgång på biomassa gör att industrin kan byggas ut.

Tack vare bioekonomin kan Europa mobilisera sina styrkor – produktiv jordbruksmark, hållbart förvaltade skogar och sunda hav – för att skapa välstånd, ekonomisk säkerhet, livsmedelstrygghet och resiliens. Genom jordbruket och skogsbruket, i kombination med smartare användning av marina resurser, kan Europa uppfylla de flesta av sina biomassabehov genom hållbar inhemsk produktion. Strategisk användning av biprodukter och restprodukter gör resursanvändningen effektivare, samtidigt som EU:s ställning på de globala marknaderna stärks.

Globalt sett fungerar Europa som en ledande partner och exportör av hållbara biobaserade tekniker och material samt know-how. Genom rättvisa och hållbara strategiska partnerskap och handelsavtal kommer EU in på nya marknader. EU arbetar aktivt i internationella forum som FN:s livsmedels- och jordbruksorganisation (FAO) och Världshandelsorganisationen (WTO) och verkar där för en rättvis och regelbaserad global bioekonomi.

1. SKALA UPP INNOVATION OCH INVESTERINGAR: FRÅN LABORATORIET TILL MARKNADEN

Under det senaste årtiondet har det blivit tydligt att **bioekonomin bär på en potential till innovation i stor skala**. Mervärdet hos nya biobaserade material ökar snabbt inom sektorer där man tillverkar kemikalier, läkemedel, plast och textilier liksom inom byggsektorn²⁵. Den internationella konkurrensen, särskilt från Förenta staterna och Kina, samt de svåröverkomliga hindren på den inre marknaden bromsar emellertid spridningen och riskerar att leda till att innovationen i stället kommer att äga rum på marknader utanför EU.

För att påskynda övergången från potential till spridning måste vi avlägsna de befintliga hindren och skala upp investeringarna och stödet till användningen av dessa tekniker, som kan utnyttja de begränsade resurserna för att skapa det största mervärdet.

1.1. Undanröja hinder

Förenkla krav och underlätta marknadsinträde

Den komplexa lagstiftningen förblir en stor utmaning för bioekonomin. Inträdet på bioekonomimarknaden försenas ofta på grund av osäkerhet om hur man ska klassificera nya biobaserade produkter som inte tydligt passar in i befintliga juridiskt erkända kategorier²⁶. Komplexiteten förvärras av medlemsstaternas olika nationella regler och tolkningar, vilket fragmenterar marknaden så att det blir dyrare att göra affärer, särskilt för små och medelstora företag.

För att säkerställa att EU erbjuder en förutsägbar och gynnsam miljö för biobaserad innovation samtidigt som unionens säkerhetsstandarder skyddas, har kommissionen för

²⁵ Lasarte-López, J., M'barek, R. (2025). *The EU bioeconomy at a glance: Focus on economic value added, employment and innovation*. Europeiska kommissionen, Sevilla, 2025, JRC143759.

²⁶ Europeiska kemikaliemyndigheten (Echa), *Bio-Based Chemicals in REACH*, 2023.

avsikt att förenkla lagstiftningskraven och påskynda produktgodkännandet genom att anta **rättsakter om bioteknik**. Genom dessa rättsakter kommer det att införas sektorsvisa och horisontella möjliggörande åtgärder, exempelvis regulatoriska sandlådor, snabba godkännandeförfaranden för mikrobiella lösningar för industriell användning i bioekonomin och förenklade tillståndsförfaranden för projekt inom biotillverkning.

Det är mycket viktigt att riskbedömningarna av nya biobaserade lösningar är snabba och proportionerliga. I dag utförs sådana bedömningar av Europeiska myndigheten för livsmedelssäkerhet, Europeiska kemikaliemyndigheten och Europeiska läkemedelsmyndigheten. Deras expertis är ytterst viktig, men innovatörer ställs ofta inför fragmenterade och långdragna förfaranden, särskilt när nya biobaserade lösningar inte helt passar in i de befintliga kategorierna i lagstiftningen.

Kommissionen kommer att inrätta ett **forum för lagstiftare och innovatörer inom den europeiska bioekonomin** där man på ett strukturerat sätt ska kunna utbyta bästa praxis för riskbedömningar av nya biobaserade lösningar, övervaka framsteg och föra diskussioner på ett tidigt stadium med företag som tar fram nya biobaserade lösningar. Genom forumet kommer man att samordna nationella åtgärder och EU-åtgärder för att se till att nya aktörer får godkännanden snabbare, och undanröja hinder.

Utöver forumet krävs det även **snabbare, tydligare och enklare godkännandeförfaranden**. Kommissionen kommer att ge vägledning om klassificering av nya biobaserade produkter och inrätta en gemensam kontaktpunkt online, så att företag bara behöver skicka in information en gång. Riskbedömningar kommer att samordnas bättre mellan EU-byråer för att undvika dubbelarbete och korta väntetiderna.

Kommissionen kommer att erbjuda **tekniskt stöd till små och medelstora företag som skalar upp innovativa biobaserade produkter för att påskynda godkännandet och samtidigt upprätthålla höga säkerhetsstandarder**. Kommissionen kommer särskilt att stödja små och medelstora företag som utvecklar innovativa produkter baserade på avancerad jäsnings, inklusive för livsmedel och foder.

För att göra regleringen mer flexibel och låta innovatörer inom bioekonomi utveckla och testa nya idéer, och för att samla in bevis och se till att regleringen fortsätter att stödja innovation, kommer kommissionen att **främja användningen av testmiljöer**, såsom regulatoriska sandlådor för bioekonomi, bland annat inom ramen för den kommande europeiska rättsakten om innovation.

Bioteknik och biotillverkning kommer också att gynnas av tydligare och mer konsekventa standarder som underlättar marknadsspridning. För att konkurrenskraften på dessa komplexa och snabbt föränderliga områden ska bibehållas kommer kommissionen att påskynda framtagningen av standarder och metrologi för bioekonomin. Den kommer att öka sina investeringar inom den nuvarande fleråriga budgetramen i standardförberedande verksamhet genom att utveckla, testa och validera strategiska förstandarder, inklusive om data, i verkliga miljöer.

Enligt **förordningen om byggprodukter** gäller redan väsentliga egenskaper avseende reaktion vid brandpåverkan och brandmotstånd för alla byggprodukter i tillämpliga fall, och tillverkarna måste ange produkternas prestanda i enlighet med detta. Hittills har skillnaderna mellan nationella metoder lett till dubbelarbete för de biobaserade byggprodukter som ännu inte har harmoniserats. För att komma till rätta med dessa inkonsekvenser kommer kommissionen att samarbeta med medlemsstaterna, industrin och standardiseringsorganen för att prioritera utveckling och översyn av relevanta harmoniserade standarder inom ramen för förordningen om byggprodukter (genom att anta

begäranden om standardisering av dörrar och fönster, konstruktionsvirke/bärande element och tillbehör, träbaserade skivor och element och värmeisoleringsprodukter under 2026). På så sätt kommer det att säkerställas att de befintliga test- och klassificeringsmetoderna på EU-nivå kan tillämpas på ett harmoniserat sätt på virke och andra biobaserade produkter, men med full respekt för att brandsäkerhetskrav på byggnadsnivå fortfarande är en nationell behörighet.

Icke lagstiftningsmässiga hinder

Jämfört med fossilbaserade alternativ kan biobaserade produkter ge miljöfördelar som inte alltid är synliga för konsumenterna. Genom den pågående översynen av metoderna för produkters miljöavtryck kommer bedömningen och jämförelsen av biobaserade material, kemikalier och produkter att förbättras. Här ingår att stärka redovisningen av biogent koldioxid, att införa indikatorer för biologisk mångfald och mikroplaster samt att förbättra metoderna för bedömning av cirkularitet. Data av högre kvalitet kommer också att bli tillgängliga, för att göra bedömningarna mer transparenta och trovärdiga.

1.2 Stimulera innovation och investeringar

Biobaserad teknik och industriell bioteknik kräver mycket kapital, vilket innebär att det behövs stora inledande investeringar i FoI, demonstration och tillverkningsinfrastruktur. Trots att EU:s via sina fonder och instrument redan ger stöd för att minska risken med innovation och investering har startupföretag och expanderande företag inom bioekonomin fortfarande alltför få finansieringsmöjligheter, från upptäckten i laboratoriet till spridning på marknaden. De står inför **två finansieringssvackor**:

Den första inträffar mellan demonstrationsstadiet och den första kommersiella produktionen, när tekniken måste bevisa sin tekniska och ekonomiska bärkraft. I det här läget kan det stora behovet av kapital och upplevda marknadsrisker avskräcka privata finansiärer. Den andra finansieringssvackan uppstår efter det första marknadsinträdet, när företagen försöker skala upp till industriell produktion. Här är utmaningen att gå över till industriell skala, vilket kräver omfattande expansionskapital och långsiktig säkerhet.

Figur 2: Två finansieringssvackor vid uppskalning inom bioekonomin i Europa

Källa: Europeiska kommissionens diagram på grundval av resultaten från det offentliga samrådet och egen analys.

Strategin för europeisk livsvetenskap och EU:s strategi för startupföretag och expanderande företag ger förutsättningar för att påskynda innovation, förbättra marknadstillträdet och stödja uppskalning samt säkerställa att hållbarhet och konkurrenskraft utvecklas parallellt. Detta bör kompletteras med ett antal åtgärder som är särskilt inriktade på investeringar och innovation i bioekonomin, med särskilt fokus på uppskalningens senare stadier.

Minska investeringsriskerna för att skala upp innovation

Om företag ska kunna finansiera uppskalning av innovation är det viktigt att minska investeringsriskerna, mobilisera blandad finansiering och stärka den finansiella livskraften för banbrytande lösningar. Tillgången till riskkapitalfinansiering både i ett tidigt och sent skede bör underlättas på både EU-nivå och nationell nivå. Tonvikten bör läggas på att locka bioekonomiinriktade investerare och effektinriktade fonder som kan stödja långsiktiga kapitaltunga projekt, i linje med de tillämpliga reglerna för statligt stöd. Man bör särskilt skraddarsy finansieringen efter små och medelstora företags behov och ta itu med den tekniska mognadsgraden.

I kommissionens förslag till **nästa fleråriga budgetram (2028–2034)** ökas finansieringen av bioekonomin genom **Europeiska konkurrenskraftsfonden** och ramprogrammet **Horisont Europas** policyområde för hälsa, bioteknik, jordbruk och bioekonomi. Det kommer att mobilisera finansiering av forskning och innovation, storskaliga investeringar längs hela värdekedjan, inklusive hållbar markförvaltning, och minska riskerna med industriell utbyggnad samt överbrygga gapet mellan forskning, innovation och marknadsuppskalning.

För närvarande kan programmen inom den nuvarande fleråriga budgetramen fortfarande användas för att tillgodose bioekonomins behov. Dessa måste genomföras fullt ut, med hänsyn till EIB-gruppens rekommendationer, som omfattar att utveckla ett program för att främja bioekonomin, att utnyttja flaggskeppsbidragsansökningar inom det gemensamma företaget för ett cirkulärt, biobaserat Europa och att göra projektstödet mer flexibelt (t.ex. högriskinvesteringar i företag vars verksamhet befinner sig i ett tidigt skede)²⁷. Inom **den gemensamma jordbrukspolitiken (GJP)** står olika modeller till buds för kooperativa investeringar i botten-upp-bearbetning och marknadsföring av nya värdekedjor, vilket skapar värde av outnyttjad biomassa och förbinder primärproduktionen med industriella investeringar, vilket bidrar till tillväxt och sysselsättning på landsbygden. Hera Invest stöder små och medelstora företag och startupföretag som investerar medicinska motåtgärder²⁸ för lösningar som ska minska och förebygga hälsorisker som, i förekommande fall, skulle kunna utnyttja biobaserade resurser och bioteknik. **InvestEU för den blå ekonomin** är ett instrument för blandad finansiering som stöder riskkapitalinvesteringar och privata investeringar i den blå bioekonomin.

Med början 2026 kommer kommissionen att förbättra tillgången till finansiering och relaterade tjänster för startupföretag och expanderande företag i bioekonomin via **Scaleup Europe-fonden** och andra **instrument från Europeiska innovationsrådet**. Det kommer att göras i nära samarbete med EIB, andra finansiella aktörer och nationella och regionala berörda parter.

²⁷ EIB-gruppen, *Scaling up Europe's Bio-based industries*, 2025.

²⁸ Medicinska motåtgärder.

Från och med 2026 kommer kommissionen att samarbeta med industrin och berörda parter för att se över **det gemensamma företaget för ett cirkulärt, biobaserat Europa** och avgöra vilket som är det mest effektiva samarbetsformatet för nästa fleråriga budgetram för att skapa effekter och ge valuta för pengarna.

För att **locka privata investerare** kommer kommissionen att undersöka vilka finansiella verktyg som kan bygga vidare på framgångsrika exempel som **Europeiska fonden för den cirkulära bioekonomin** (ECBF), genom EIB, och nationella utvecklingsbanker. Kommissionen kommer också att arbeta för att säkerställa att hållbar biotillverkning och annan biobaserad verksamhet erkänns på ett lämpligt sätt i de kommande översynerna av de delegerade akterna om EU-taxonomin, i syfte att öka investeringssäkerheten.

För att sammanföra alla dessa instrument kommer kommissionen att sammankalla en **grupp för utveckling av bioekonomiinvesteringar** om finansiering och investeringar, som kombinerar forskning, demonstration och uppskalningsfinansiering på EU-nivå och nationell nivå. Denna grupp, som ska bestå av kommissionen, EIB-gruppen, nationella utvecklingsbanker och privata investerare, kommer att skapa en projektkatalog över projekt som kan väntas bli lönsamma, dela riskerna mer effektivt och samla privat kapital. Denna samordnade strategi förväntas bidra till att mobilisera offentliga och privata investeringar under det kommande årtiondet, särskilt för **bioraffinaderier som är först i sitt slag, avancerade jäsningsanläggningar och tillverkning av biobaserade material**.

Stöd till spridning av teknik, pilotprojekt och demonstrationer

Begränsad tillgång till pilot- och uppskalningsinfrastruktur är en annan stor flaskhals för startupföretag och expanderande företag inom bioekonomin. Kommissionen kommer att verka för bättre tillgång till sådan infrastruktur genom att bygga vidare på befintliga synergier mellan EU-program, till exempel partnerskapen mellan **Green Assist** och **Enterprise Europe Network**.

Kommissionen samarbetar med medlemsstaterna för att anpassa prioriteringen av investeringar i bioekonomin och hjälpa till att samordna EU:s stödmekanismer med nationella projekt, bland annat när det gäller viktiga projekt av gemensamt europeiskt intresse. **Det gemensamma europeiska forumet för viktiga projekt av gemensamt europeiskt intresse** håller på att undersöka värdekedjan för att identifiera potentiella projekt. Medlemsstaterna får utforma stödåtgärder för att stödja viktiga projekt av gemensamt europeiskt intresse för forskning och utveckling av viktig innovation och det första industriella införandet av teknik som är avgörande för omställningen till ren energi eller viktiga infrastrukturprojekt.

2. UTVECKLA PIONJÄRMARKNADER FÖR MATERIAL OCH TEKNIK

Att identifiera och stärka pionjärmarknader, där det finns förutsägbara villkor för efterfrågan på biobaserade lösningar, kan öka de privata investeringarna och möjliggöra uppskalning. Man bör prioritera sektorer där de biobaserade lösningarna ger det högsta mervärdet och är nära att införas på marknaden eller redan är industriellt mogna, och man bör bygga vidare på befintliga värdekedjor för att säkra större resurseffektivitet, snabbare spridning och synliga ekonomiska effekter. På så sätt kan man göra det mesta av Europas biomassaresurser, som ligger till grund för bioekonomimarknaderna. Under 2022 användes biomassa i Europa främst för djurfoder (38 %), energi (29 %), material (24 %) och livsmedel (9 %). Under de senaste tio åren har användningen av biomassa för energi ökat

med 14 %, medan materialanvändningen har ökat med 11 %²⁹. Bioenergi spelar fortsatt en roll för energitryggheten, särskilt när den genereras genom restprodukter, inte ökar vatten- och luftföroreningarna och kompletterar andra förnybara energikällor.

2.1. Effektiv användning av biomassa

Effektiv användning av biomassa innebär att man styr användningen mot tillämpningar med högre värde och minskar belastningen på ekosystemen, samtidigt som man tar hänsyn till lokala förhållanden och marknadsförhållanden. Exempel på detta är följande:

- Livsmedels- och näringsförsörjningen tryggas samtidigt som ekosystemtjänsterna upprätthålls och förbättras.
- När så är möjligt används biomassa för produkter och material med högre värde som lagrar koldioxid längre och ersätter fossilbaserade material.
- Restflöden och sekundära flöden kan användas för att generera energi, särskilt när det inte finns några alternativa lösningar för minskade koldioxidutsläpp eller när denna användning säkerställer energitrygghet och överkomliga energipriser.

När man i samband med politiska beslut och investeringsbeslut bedömer vilka användningsvägar som är mest effektiva bör man undersöka biomassans kvalitet, typen av råvara (primär eller sekundär), tillgången till biomassa över tid, alternativa sätt att tillhandahålla samma tjänst med hänsyn till hållbarhet, miljöpåverkan och cirkularitet, infrastruktur och bearbetningskapacitet samt det lokala sammanhanget.

När man ser framåt bör **de strategiska GJP-planerna, de nationella energi- och klimatplanerna, sammanhållningspolitiken och nationella eller regionala bioekonomistategier** stödja en effektiv och lämplig användning av biomassa. Detta är helt i linje med **ramen för statligt stöd inom given för en ren industri**, som uppmuntrar medlemsstaterna att se till att projekt och verksamheter som får statligt stöd i största möjliga utsträckning bidrar till den cirkulära ekonomin. I syfte att stödja medlemsstaterna och marknadsaktörerna kommer kommissionen att förbättra insynen i biomassaflöden inom ramen för de befintliga rapporterings- och övervakningsmekanismerna samt utbyta praktiska exempel och strategier genom **kunskapscentrumet för bioekonomi**. I detta arbete kommer det att ingå en konsekvent och heltäckande bedömning av miljöpåverkan och kompromisser ur ett livscykelperspektiv³⁰ och den ekonomiska potentialen i en systemövergripande strategi, till exempel genom ekonomisk modellering.

Under 2026 kommer kommissionen att utforma det kommande årtiondets paket för energiunionen, och den kommer då att ta hänsyn till erfarenheterna från genomförandet av **direktivet om förnybar energi**, inklusive dess kriterier för hållbarhet och minskade växthusgasutsläpp, samt den tekniska utvecklingen när det gäller förnybar energi. Dessutom kommer kommissionen senast 2027 att offentliggöra en rapport, i enlighet med artikel 3.13 i direktivet om förnybar energi, om effekterna av medlemsstaternas stödssystem för biomassa, inbegripet på biologisk mångfald, klimat och miljö, samt om eventuella snedvridningar av marknaden.

²⁹ JRC:s policydokument, *Biomass supply and demand in the EU 2012-2022*.

³⁰ Sinkko, T., Casonato, C., Valenzano, A., Wierzgal, P. och Listorti, G., *Substituting conventional products with bioeconomy innovations: analysis of potential environmental impacts using a Life Cycle Assessment perspective*, Europeiska unionens publikationsbyrå, Luxemburg, 2025, JRC142832.

Biobränslen kommer även i fortsättningen att spela en roll i utfasningen av fossila bränslen inom transportsektorn, särskilt inom luftfart och sjöfart, samt för långväga tunga transporter vid övergången till elektriska fordon. Efterfrågan förväntas öka från 2025, delvis på grund av ReFuelEU Aviation och FuelEU Maritime. Tillgången till hållbar biomassa är dock fortfarande begränsad, och det är mest effektivt att använda den i sektorer där det är svårt att minska koldioxidutsläppen. Som beskrivs i investeringsplanen för hållbara transporter kommer denna strategi att stödja en sammanhängande, cirkulär och hållbar värdekedja för dessa ändamål.

2.2. Möjliggörare för pionjärmarknader inom bioekonomi i olika sektorer: offentlig upphandling och frivilliga industriallianser

Offentlig upphandling kan bidra till att skapa tidig efterfrågan på innovativa material och lösningar. Den kommande översynen av direktiven om offentlig upphandling ska bland annat främja och underlätta offentlig upphandling av biobaserade lösningar ytterligare. Dessutom kommer kommissionen att **stödja offentliga upphandlare som vill inkludera biobaserade lösningar i relevanta upphandlingsprocesser**.

Genom frivilliga industriinitiativ kan man ge tydligare signaler för efterfrågan och minska osäkerheten för investeringar, särskilt för produktionsanläggningar som är först i sitt slag. De kompletterar förenklingar av lagstiftning och finansieringsverktyg genom att anpassa marknadens förväntningar och öka samordningen i hela värdekedjan.

Kommissionen kommer att utveckla ett **pilotprojekt om bioekonomi inom ramen för samordningsverktyget för konkurrenskraft**, i linje med konkurrenskraftskompassen. Detta projekt inom samordningsverktyget för konkurrenskraft ska **skapa den efterfrågan som krävs** för att biobaserade material ska kunna börja produceras i industriell skala, samtidigt som man tar hänsyn till den roll som producenterna av primär biomassa spelar i värdekedjan och ser till att **startupföretag får tillgång till demonstrationsanläggningar** för att testa sina nya produkter. Därför kommer detta projekt att stödja inrättandet av Bio-based Europe Alliance (BEA), **en frivillig företagsallians** som skulle kunna skapa en tillförlitlig och förutsägbar efterfrågan på biobaserade material och produkter, ge privata investerare större säkerhet när det gäller deras investeringar i anläggningar som kräver stora kapitalutgifter samt garantera de nödvändiga **offtake-avtalen**. Pilotprojektet om bioekonomi inom samordningsverktyget för konkurrenskraft skulle också främja inrättandet av **nya demonstrationsanläggningar för biotillverkningsinfrastruktur** (teknisk mognadsgrad 5–7), vilket skulle göra det möjligt för startupföretag och innovativa företag att testa bärkraftigheten hos nya prototyper och produkter. **Bio-based Europe Alliance (BEA)** kommer att sammanföra EU-företag som har åtagit sig att gemensamt köpa biobaserade material, produkter och tillämpningar till ett värde av 10 miljarder euro senast 2030. Genom att utveckla praktiska instrument för blandad finansiering som är anpassade till särdragen i de olika bioekonomisektorerna kan EU hjälpa till att öka investerarnas förtroende under uppskalningens olika stadier, även för små och medelstora företag och regionala producenter.

Kommissionens **riktlinjer för horisontella samarbetsavtal** innehåller allmänna principer och konkreta exempel på hur hållbarhetsavtal kan utformas för att följa EU:s konkurrensbestämmelser. När företag söker information om olika samarbetsmodeller kan kommissionen ge ytterligare skraddarsydd vägledning i enlighet med villkoren i **tillkännagivandet om informell vägledning**.

2.3. Pionjärmarknader för material

Det är ofta svårt att skapa stordriftsfördelar för biobaserade material. Det leder till högre produktionskostnader och lägre efterfrågan, vilket i sin tur begränsar tillväxten och investeringarna. Liknande utmaningar finns på de flesta marknader för biomaterial och bioteknik: kostnadsmässig konkurrens från fossilbaserade alternativ, risker i samband med råvaruförsörjningen, liten efterfrågan på marknaden, små stordriftsfördelar och längre väntetider för godkännande.

Följande pionjärmarknader konstaterades ha stor potential att övervinna dessa utmaningar genom riktade initiativ och **uppskalning av bioekonomin**.

Biobaserade plaster och polymerer samt biobaserade material för fiberförpackningar kan ersätta fossilbaserade material med alternativ av förnybar biomassa (t.ex. stärkelse, lignin eller alger). Dessa används allt oftare i förpackningar, fordonskomponenter och industriella tillämpningar, och prestandan förbättras kontinuerligt tack vare forskning och innovation, inklusive digital och AI-stödd materialdesign.³¹

Fördelar:

- **Ett mindre koldioxidavtryck** jämfört med konventionella plaster (polymerberoende)
- En möjlighet att **minska beroendet av import** av viktiga kemiska råvaror
- **Uppvärdering** av lokalt producerad biomassa när sådan används
- Utveckling av nya tillämpningar för **biologiskt nedbrytbar plast**

Åtgärder för att stödja efterfrågan och investeringar:

I enlighet med **förordningen om förpackningar och förpackningsavfall** kommer kommissionen att

- stödja erkännandet och användningen av **biobaserad plast och nya material**, som komplement till **målen för återvunnet innehåll**, och skapa en enhetlig strategi för alla tillämpningar,
- bedöma om EU-omfattande definitioner skulle kunna underlätta **certifiering och uppskalning av biobaserade polymerer**.

Textilier av biobaserade fibrer och tyger omfattar naturfibrer (bomull, lin, hampa och ull) och regenatfibrer ur cellulosa från hållbart förvaltade skogar. Dessa kan utgöra en tillförlitlig och spårbar källa till cellulosa för dessa fibrer och stödja regionala värdekedjor.

Fördelar:

- **Förnybara råvaror** med en etablerad europeisk produktionskapacitet
- En möjlighet att stödja **spårbara och regionalt förankrade leveranskedjor**
- Mindre utsläpp av mikroplaster i miljön
- Ökad efterfrågan på textilfibrer med mindre miljöpåverkan
- Möjlighet till **större värdebevaring**, inbegripet i **landsbygdsområden**

³¹ [Towards a circular economy: biopolymers by machine learning](#), hämtad 18.10.2025.

Åtgärder för att stödja efterfrågan och investeringar:

- I **förordningen om ekodesign för hållbara produkter** kommer det att fastställas **prestanda- och hållbarhetskrav för textilier**, inklusive sådana som tillverkas av biobaserade fibrer.
- Vid översynen av **metoderna för produkters miljöavtryck** kommer **indikatorer** som är relevanta för fiberprestanda, mikrofibersläpp och miljöavtryck att beaktas, vilket underlättar konsumenternas förståelse för fördelarna med material som biobaserade textilier.
- En **fokusgrupp inom GJP-nätverket** kommer att undersöka hur man kan stärka kapaciteten till ullbearbetning inom EU och diversifiera jordbrukarnas inkomster.

Biobaserade kemikalier härrör från **förnybara biologiska resurser**, såsom växter, trä, alger och restprodukter från jordbruket. De används inom flera olika sektorer, bland annat för läkemedel, livsmedel och drycker, textilier, hygienprodukter och industriella tillämpningar.

Fördelar:

- **30–50 % lägre processutsläpp** (beroende på typen av process)
- **Mikrobiella och enzymatiska processer** som kan underlätta mindre energikrävande produktion
- Möjligheter att **ersätta petrokemiska insatsvaror** och **minska importberoendet**

Åtgärder för att stödja efterfrågan och investeringar:

Kommissionen kommer att

- stödja uppskalningen av industriell bioteknik för produktion av biobaserade kemikalier,
- verka för en ökad efterfrågan på och produktion av biobaserade kemikalier, eventuellt genom att införa krav på biobaserat innehåll för vissa produkter som släpps ut på EU:s inre marknad.

Biobaserade byggprodukter är trä och andra förnybara material såsom hampa, halm, mycel och fiberbaserade kompositer. Byggsektorn står för **över 35 %** av EU:s avfallsgenerering och **5–12 %** av de totala nationella växthusgasutsläppen³². Genom att använda biobaserade produkter kan inbyggd koldioxid och byggnaders energibehov³³ minskas med **omkring 40 %**³⁴.

Fördelar:

- **Mindre inbyggd koldioxid och lägre energibehov**
- **Långvarig koldioxidlagring** i byggnader
- **Diversifiering** inom viktiga leveranskedjor

³² [Information om byggnader och byggbranschen på webbplatsen för generaldirektoratet för inre marknaden, industri, entreprenörskap samt små och medelstora företag.](#)

³³ [Projektet Biobuild. "Thermal Solutions for Green Buildings".](#)

³⁴ ["Paving the way for lowering embodied carbon emissions in the building and construction sector" i tidskriften Clean Technologies and Environmental Policy.](#)

- Fördelar för **regionala** bearbetningsekosystem

Åtgärder för att stödja efterfrågan och investeringar:

I enlighet med den reviderade **förordningen om byggprodukter** kommer kommissionen att

- fortsätta arbetet med **standardisering** av biobaserade byggprodukter och upprätta **standarder** för att möjliggöra en rättvis jämförelse mellan konventionella och innovativa material, vilket kommer att öppna upp och utvidga EU:s marknad för biobaserade byggprodukter,
- när det gäller nya biobaserade byggprodukter som ännu inte har harmoniserats kommer framtida standarder säkerställa att deras prestanda, inklusive brandbeteende, kan jämföras direkt med liknande produkter av andra material, vilket kommer att förbättra deras konkurrenskraft och spridning på den inre marknaden.

För att stimulera spridningen på marknaden kommer kommissionen att

- stödja industrialiserad och modulär konstruktion med hållbara biobaserade material genom att bidra till standardiseringsarbetet, modeller för offentlig upphandling och referensprojekt inom ramen för EU:s byggstrategi (2026),
- stödja livscykelbedömningen av byggnaders växthusgasutsläpp enligt **direktivet om byggnaders energiprestanda**,
- ta fram en metod för certifiering av långvarig lagring av biogent koldioxid i byggnader inom **EU-ramen för certifiering för kolupptag och kolinlagrande markanvändning**.

Det nya europeiska Bauhaus (NEB) kommer att fortsätta att

- **stödja demonstrationsprojekt** (t.ex. skolrenoveringar, subventionerat boende, offentliga interiörer),
- **föra samman designer, arkitekter, tillverkare, byggare, städer och myndigheter som förvaltar EU-medel samt nationella och regionala medel**,
- öka **acceptansen och synligheten på marknaden**.

NEB Academy kommer att

- stödja **utbildning och kompetensutveckling** inom bio- och naturbaserat byggande,
- ge riktat **stöd till små och medelstora företag och innovationsekosystem**,
- stödja **forskning och innovation**.

Biobaserade gödselmedel och växtskyddsmedel. Bland biobaserade gödselprodukter ingår mikroorganismer, återvunna näringsämnen och biobaserade föreningar som ökar markens bördighet och ökar tillgången till näringsämnen. Biobaserade växtskyddsmedel är både mikroorganismer och naturliga ämnen (t.ex. växtextrakt och andra biobaserade ämnen) som används för att skydda växter. Användning av biobaserade gödselmedel kan minska importberoendet och koldioxidavtrycket och samtidigt ge restprodukter från jordbruket och lokalt organiskt avfall ett ekonomiskt värde.

Fördelar:

- **Minskat beroende av syntetiska insatsvaror**
- Bättre **markfunktion** och **resurseffektivitet**
- En möjlighet att skapa **cirkulära värdekedjor** genom att använda biprodukter från jordbruk och bearbetning
- **Minskat beroende av import** av viktiga insatsvaror i jordbruket
- **Praktiska och flexibla alternativ för jordbruk** av olika storlek

Åtgärder för att stödja efterfrågan och investeringar:

Med tydligare godkännandeförfaranden och ökad synlighet på marknaden skulle användningen kunna öka betydligt fram till 2040.

Det övergripande förenklingspaketet för kemikalier kommer att förenkla bedömningsförfarandena för vissa mikroorganismer i gödselprodukter. I det kommande förenklingspaketet för livsmedels- och fodersäkerhet kommer kommissionen att föreslå åtgärder som ska påskynda marknadstillträdet för biologiska bekämpningsmedel.

Vid sin utvärdering av **förordningen om gödselprodukter** (som ska färdigställas i juli 2026) kommer kommissionen att undersöka om förordningen uppfyller sitt mål att främja användningen av organiska och återvunna material. På grundval av utvärderingen kommer kommissionen eventuellt att föreslå riktade åtgärder (t.ex. särskild vägledning, gemensamma dataplattformar eller förenklade riskbedömningar för mikroorganismstammar).

Genom **EU:s GJP-nätverk** kommer kommissionen att stödja kunskapsutbyte och cirkulär användning av näringsämnen samt öka **kunskaperna och den praktiska användningen** bland jordbrukare och rådgivare. Enligt den delegerade akten om **RENURE** (som står för ”REcovered Nitrogen from manURE”, dvs. återvunnet kväve från gödsel) kan dessutom **bearbetat gödsel** användas under vissa förhållanden.

2.4 Pionjärmarknader för teknik

Biobaserad teknik är en central del av att skala upp bioekonomin och Europas industriella bas. Den gör det möjligt att omvandla primär och sekundär biomassa till material, kemikalier, bränslen och andra tillämpningar med högt värde.

Bioraffinaderier omvandlar biomassa, inklusive biomassa från skog, restprodukter från jordbruket, biologiskt avfall och sidoflöden från bearbetning till en mängd olika produkter såsom livsmedelsingredienser, foder, biobränslen, biokemiska ämnen och biomaterial³⁵. Bioraffinaderier kan också producera alternativ till kritiska råvaror, till exempel biobaserade anoder som används i batterier. De kräver ofta betydande kapitalinvesteringar och samordnad planering för råvaror och infrastruktur. Genom ökad industriell symbios kan man optimera användningen av råvaror inom olika sektorer, stabilisera försörjningen av insatsvaror, minska kostnaderna för avfall och produktion och stödja industrikuster.

³⁵ EU biorefinery outlook to 2030, Europeiska unionens publikationsbyrå.

Vid **avancerad jäsnings** används innovativa, högpresterande mikroorganismer för att omvandla koldioxidkällor såsom sockerrester och annan sekundär biomassa till föreningar med högt värde.

Utveckling av **permanent lagring av biogent koldioxid** kan hjälpa till att göra EU ledande inom teknik för nettonollindustri, komplettera värdekedjan för biobaserade material genom långvarig koldioxidlagring och tillhandahålla koldioxid till industriprocesser där sådant behövs.

Åtgärder för att stödja efterfrågan och investeringar:

Kommissionen och EIB-gruppen kommer att fortsätta att använda instrument för blandad finansiering för att påskynda inrättandet av bioraffinaderier som är först i sitt slag och kommer att förbättra riskminskningsmetoderna för att locka mer privat kapital. För att stödja framväxten av starka regionala kluster kommer kommissionen att underlätta utvecklingen av områden för industriell symbios ("Industrial Symbiosis Valleys"), där råvaror, infrastruktur och investeringar planeras på territoriell nivå.

För att göra det lättare för jäsningsbaserade företag att expandera kommer kommissionen att öka små och medelstora företags tillgång till pilot- och demonstrationsinfrastruktur samt vid behov förbättra samordningen av godkännandeförfarandena.

När det gäller avskiljning, användning och lagring av biogent koldioxid kommer man vid översynen av EU:s utsläppshandelssystem att undersöka möjliga sätt att erkänna permanenta upptag av biogent koldioxid som certifierats genom ramen för certifiering för kolupptag och kolinlagrande markanvändning. Innovationsfonden kommer även att fortsätta stödja skalbara projekt för avskiljning, lagring och användning av biogent koldioxid.

3. SKAPA LÅNGSIKTIGA MÖJLIGHETER FÖR BIOEKONOMIN: HÅLLBAR BIOMASSA

EU är till största delen självförsörjande på biomassa (till omkring 90 %) ³⁶. Denna situation kan bibehållas, på villkor att man vidtar konsekventa och långsiktiga åtgärder som upprätthåller produktionskapacitet, sunda ekosystem och resursresiliens över tid.

3.1. Minska behovet av primär biomassa: användning av sekundära råvaror och cirkularitet

Cirkularitet måste bli en central princip i den europeiska bioekonomin. Genom att se till att material kan användas under längre tid och öka användningen av restprodukter och biprodukter kan EU verka för resurseffektivitet och minska trycket på systemen för primärproduktion. Sedan 2015 ligger cirkularitetsgraden på 11,8 % ³⁷, och ökad användning av flöden av sekundär biomassa kan skapa möjligheter till nya, cirkulära affärsmodeller. **Den mer cirkulära bioekonomin börjar på lokal nivå.** När biprodukter och restprodukter omvandlas till nya resurser skapar de värde nära sin ursprungsplats och hjälper samhällen att bli mer självförsörjande. Många regioner visar redan hur företag och industrier, däribland små och medelstora företag och primärproducenter, förvandlar avfall

³⁶ JRC, *EU Biomass supply, uses, governance and regenerative actions*, 2025.

³⁷ [Övervakningsramen för cirkulär ekonomi, Eurostat](#).

till råvaror, värme eller gödselmedel. Det är emellertid oerhört viktigt att det finns en **välfungerande inre marknad för sekundär biomassa**³⁸. Tydligare marknadssignaler och bearbetningskapacitet kan göra sekundära flöden mer konkurrenskraftiga. De åtgärder för pionjärmarknader som kommissionen kommer att anta för textilier och möbler (se avsnitt 2) inom ramen för förordningen om ekodesign för hållbara produkter kommer också att omfatta krav på prestanda och information med målet att **öka livslängden, återanvändbarheten och materialåtervinningsbarheten** – även för produkter som tillverkas av biologiska resurser. En liknande strategi kommer att tillämpas när det gäller EU:s miljömärke.

Biologiskt avfall är fortfarande underutnyttjat. Kommissionen kommer att stödja insamling och uppvärdering av sådant avfall, bland annat genom den kommande rättsakten om den cirkulära ekonomin, produktion av biogas och biometan samt användning av rötresten som biobaserat gödselmedel, genom en trepartsöverenskommelse. I förekommande fall kommer avskiljning och användning av biogent koldioxid att uppmuntras, i syfte att öka resurseffektiviteten.

Att stänga näringscykeln är avgörande för vår miljömässiga och ekonomiska resiliens. Användning av cirkulär gödsel, bland annat genom RENURE, kan minska beroendet av syntetiska gödselmedel. Kommissionen kommer att främja en effektiv användning av kväve inom bioekonomisystem och arbeta för att fastställa minimimål för återvinning och återanvändning av fosfor som återvinns från avloppsvatten och slam.

3.2. Mot resilienta och hållbara ekosystem och värdekedjor

Styrkan i Europas bioekonomi är avhängig av hälsan och resiliensen i den naturliga miljön.

Om man förstår hur mycket biomassa som kan produceras och utvinnas samtidigt som ekosystemen återställs och bibehåller en resiliens kolsänka genom sektorn för jordbruk, skog och övrig mark kan man säkerställa att all tillväxt sker inom planetens gränser och med hänsyn till målen för markanvändning, förändrad markanvändning och skogsbruk. Kommissionen kommer att fortsätta att använda sig av vetenskapliga bevis, praktisk erfarenhet och dialog med producenter och samhällen för att sträva efter en balans mellan produktion, återställande och skydd. Det behövs en tydligare bild av potentialen hos den hållbara biomassan. Därför kommer kommissionen att stärka modellering och data med hjälp av **kunskapscentrumet för bioekonomi** och använda dessa bevis som **vägledning vid utformningen av åtgärder på efterfrågesidan.**

Många regioner kombinerar redan ekonomisk användning med miljövard, genom att återställa dränerad mark, minska brandrisken eller omvandla trä av lågt värde till nya produkter. Om dessa erfarenheter delas över gränserna kan alla lära sig snabbare. Eftersom många sektorer använder gemensamma råvaror kommer kommissionen att **sammankalla producenter, bearbetningsaktörer och industriella användare för att diskutera försörjningsutsikter, inklusive flexibla grödor med dubbla användningsområden.** Kommissionen kommer även att underlätta uppskalning av metoder som kombinerar

³⁸ I sekundär biomassa ingår biomassa från biprodukter eller sidoflöden från produkttillverkning, biologiskt avfall, avfall från djuruppfödning, återvunnet trä, papper och kartong efter konsumentledet och annan biomassa som återvunnits från uttjänta biobaserade produkter.

produktion med återställande, inklusive paludikultur på våtmarker eller uppvärdering av trä av lågt värde för att skapa nya inkomstkällor och förhindra skogsbränder. Dessutom kommer kommissionen att verka för samförstånd genom frivilliga nedifrån och upp-strategier, däribland ett frivilligt riktmarkningssystem för hållbarhetsbedömningar på jordbruken och samarbete med medlemsstater och partner såsom Forest Europe, FAO och IFAD för att stärka hållbar skogsförvaltning på ett sätt som erkänner den regionala mångfalden och metoder som använts under lång tid. Detta samförstånd kommer att underlättas genom **fortsatt samarbete med medlemsstaterna, forskare och berörda parter**, bland annat genom den Europaomfattande **Forest Europe**-processen. Bioekonomin kommer också att förlita sig på **framsyn**. Bättre övervakning, förutseende av klimat- och marknadsrisker och anpassningsberedskap kommer att hjälpa de europeiska värdekedjorna att förbli stabila även i tider av osäkerhet. För att öka resiliensen kommer kommissionen att göra en **riskanalys av försörjningskedjorna för biomassa** och stödja användningen av **Copernicus** öppna övervakningsdata för att bedöma tillgången till biomassa.

3.3. Tillgången till primär biomassa

Bioekonomin börjar med primärproduktionen, och här kan hållbarhet och konkurrenskraft gå hand i hand. Jordbrukare, skogsbrukare och fiskare förvaltar Europas levande resurser och balanserar produktivitet med mark- och vattenvård. Deras dagliga arbete ligger till grund för vår livsmedelstrygghet, förnybara material och försörjningen på landsbygden.

Inom **skogsbruket** kan lokalt anpassad, hållbar förvaltning förse industrin med långsiktig tillgång, samtidigt som man bibehåller en resilient kolsänka.

Inom **jordbruket** ökar cirkulära och hållbara metoder markens bördighet och minskar kostnaderna. Den nuvarande och framtida gemensamma jordbrukspolitiken kommer att ge stöd till jordbrukare som använder sig av innovativa bioekonomilösningar och hållbara och regenerativa metoder, diversifiera inkomstkällorna och upprätta samarbete inom framväxande värdekedjor.

Marina resurser kan också bidra till en mer diversifierad och resilient tillgång på biomassa, samtidigt som sårbara ekosystem skyddas. EU:s riktlinjer för vattenbruk och EU:s alginitiativ stöder produktion och tillvaratagande av alger och musslor, medan man inom ramen för havspakten kommer att lansera ett innovationsinitiativ för den blå bioekonomin i EU för att öka användningen av underutnyttjade sidoflöden av akvatisk biomassa och utveckla marina värdekedjor, bland annat genom tillvaratagande av sidoflöden som fiskrens eller snäckskal.

Vattenresiliens är av avgörande betydelse för bioekonomin. Integrerad vattenförvaltning, effektivitetsåtgärder och klimatriskbedömningar bör beaktas vid investeringsbeslut, i enlighet med den metod som beskrivs i strategin för vattenresiliens. Friska jordar och balanserade vattencykler utgör själva grunden för långsiktig produktivitet och ett stabilt klimat.

Naturen själv kan bli en del av Europas konkurrenskraft. De framväxande marknaderna för koldioxidkrediter och krediter för biologisk mångfald kan belöna dem som återställer och skyddar naturkapitalet och skapa nya inkomstkällor för landsbygdsområdena. Därför håller kommissionen på att anta metoder för **kolinlagrande jordbruk** och inrätta ett EU-register enligt förordningen om certifiering av permanenta kolupptag, kolinlagrande

markanvändning och kollagring i produkter. Dessutom genomför kommissionen **färdplanen för naturkrediter** för att vägleda frivilliga marknader med hög integritet som kompletterar kolinlagrande jordbruk. För att skapa en förutsebar efterfrågan på resultatbaserade system och stimulera privata investeringar kommer kommissionen att skapa en **inköparklubb för EU** som garanterar producenterna rättvisa möjligheter och konkurrenskraft. Detta frivilliga initiativ kommer att sända en tydlig signal om efterfrågan på kolinlagrande jordbruk och permanenta koldioxidupptag enligt förordningen om certifiering av permanenta kolupptag, kolinlagrande markanvändning och kollagring i produkter. Genom att samla den frivilliga efterfrågan från privata företag kommer initiativet att bidra till att skapa nya intäktsslöden för europeiska jordbrukare och skogsbrukare, stödja resilienta värdekedjor för biomassa och understödja företagens åtaganden. För att göra det ännu enklare för jordbrukare och skogsbrukare att delta på marknaden för frivilligt kolinlagrande jordbruk kommer kommissionen att inrätta en EU-databas för kolinlagrande jordbruk med modeller, emissionsfaktorer, fjärranalysprodukter och dataset för riktmärkning. Detta kommer att minska kostnaderna för övervakning och administration.

Slutligen kan det konstateras att kunskap fortfarande är det som knyter samman vetenskap, politik och praxis. Kommissionen kommer att skapa **en EU-omfattande kunskapsdatabas** med praktisk, lokalt anpassad vägledning för jordbrukare, skogsbrukare och markförvaltare för att förbättra produktiviteten, resiliensen och tillhandahållandet av ekosystemtjänster.

4. UTNYTTJA GLOBALA PARTNERSKAP OCH MÖJLIGHETER

Bioekonomin växer runt hela världen. Över 50 länder har antagit strategier för bioekonomi³⁹. Med tanke på klimatförändringarna, det ökande trycket på naturresurserna och den allt större konkurrensen om biomassa är det viktigt med ett globalt samförstånd kring hur en hållbar bioekonomi ska se ut. Strategiska partnerskap bör också främja ett öppet och förutsägbart marknadstillträde för EU:s biobaserade produkter, omfatta samarbete om standarder och minska onödiga handelshinder. EU har för avsikt att ingå strategiska partnerskap om bioekonomin, bland annat med de största globala leverantörerna av biomassa. Målet är att stödja fortsatt handel med hållbar biomassa, material och biobaserade lösningar på ett sätt som är förutsägbart för aktörerna och respekterar lokala förhållanden.

4.1. Underlätta ökat tillträde till globala marknader för EU:s biobaserade teknik, innovation, biomaterial och tillämpningar

Europa kan öka exporten av biobaserade tekniker, material, produkter, tillämpningar och cirkulära innovationer. För detta krävs rättvisa villkor för marknadstillträde för EU:s industri, samtidigt som exporten måste övervakas för att undvika brist på biomassa och negativa effekter på ekosystemen. EU konkurrerar om den globala tillgången till hållbar biomassa. Det kommer att bli viktigt att diversifiera källorna och bibehålla en stark inhemsk försörjning för att man ska kunna undvika att enskilda leverantörer blir alltför beroende av varandra och blir sårbara för volatilitet.

³⁹ Gardossi m.fl., Bioeconomy national strategies in the G20 and OECD countries: Sharing experiences and comparing existing policies, 2023.

Handelsavtal, partnerskap och regleringsdialoger kommer att användas för att stödja ett balanserat marknadstillträde för biobaserade produkter och tekniker. Samtidigt bör den ökande efterfrågan på biomassa och utvidgningen av de globala marknaderna för biobaserade produkter hanteras på ett sätt som gör att man kan undvika negativa miljömässiga eller sociala effekter utomlands. Handeln med biomassa och biobaserade produkter bör vara förenlig med bredare miljö- och utvecklingsmål. Dessa ska förstärkas genom konsekventa och öppna informationssystem som underlättar spårbarhet och marknadens förtroende på samma sätt som den europeiska avskogningslagstiftningen.

Global Gateway utgör en ram som kan användas för att koppla investeringar i resilienta leveranskedjor till kunskapsutbyte och samarbete kring innovation, för att hjälpa dem att utveckla egna starka och hållbara bioekonomisektorer och förbättra deras tillträde till globala marknader som potentiella leverantörer. Partnerskapen kommer att inriktas på att skapa lokalt förädlingsvärde, kompetens och resilienta försörjningssystem i partnerländerna. I Afrika, där Östafrikanska gemenskapen nyligen antagit en handlingsplan för cirkulär ekonomi⁴⁰ och en regional strategi för bioekonomi⁴¹, stöder Global Gateway redan projekt som bygger upp lokal kapacitet, skapar arbetstillfällen och främjar en ansvarsfull resursanvändning. Plattformar som det internationella bioekonomiska forumet och den politiska högnivådialogen EU–Afrika om vetenskap, teknik och innovation kommer att fortsätta att stödja utbyte och samarbete kring forskning och innovation. EU kommer att stödja utvecklingen av biobaserade värdekedjor globalt, även i utvalda afrikanska länder, på ett sätt som är anpassat till lokala förhållanden.

4.2. Forma den globala agendan för en hållbar bioekonomi

Det är viktigt att EU och dess viktigaste internationella partner och handelspartner har en gemensam förståelse i syfte att underlätta privata investeringar, dialoger i ett tidigt skede, samarbete om forskning och innovation, lagstiftningskonvergens och hållbarhetsmål om bland annat hållbart jordbruk, fiske, vattenbruk och skogsbruk. EU kommer även i fortsättningen att delta i viktiga internationella forum där de internationella villkoren för bioekonomin utvecklas, och fortsätta att förespråka och arbeta för att uppnå de relaterade målen i Agenda 2030 för hållbar utveckling, det globala Kunming–Montreal-ramverket för biologisk mångfald, Parisavtalet och andra multilaterala miljöavtal.

EU kommer att stärka sin roll i partnerskap för att utforma den internationella bioekonomiagendan, bland annat genom samarbete med internationella organisationer (t.ex. FAO). EU kommer även att bygga starkare partnerskap med länder utanför EU för att diskutera fördelarna och kompromisserna, arbeta för interoperabilitet och underlätta gemensamma projekt⁴². EU kommer att bygga vidare på befintligt arbete, exempelvis G20:s högnivåprinciper om bioekonomin som fastställdes under Brasiliens G20-ordförandeskap, eller FAO:s principer och kriterier för en hållbar bioekonomi⁴³. EU vill på detta sätt samarbeta med partner för att uppnå konvergens om data, bästa praxis, parametrar och standarder för att främja hållbar handel.

EU:s kandidatländer och närmaste grannar är partner av strategisk betydelse för EU, och deras införlivande i EU:s biobaserade värdekedjor bidrar till att upprätta regionala

⁴⁰ https://au.int/sites/default/files/documents/45336-doc-GIZ-AU_Continental_Circular_Action_V11.pdf

⁴¹ [Final-Summary-EAC-BIOECONOMY-STRATEGY.pdf](#).

⁴² Till exempel lanserade EU t.ex. tillsammans med Brasilien gruppen ”Bioekonomins vänner” vid FAO den 17 oktober 2025.

⁴³ <https://openknowledge.fao.org/server/api/core/bitstreams/92d6ae7c-2257-427f-a5a1-1f1223c89a47/content>

bioekonomiknutpunkter, minska beroendet av externa råvaror och stärka EU:s strategiska oberoende.

EU kommer att lansera ett forsknings- och innovationsinitiativ för att utveckla och införa hållbara bioekonomilösningar i regioner med hög biomassapotentia, bland annat i Bioeastländer, Moldavien, Ukraina och västra Balkan. Detta initiativ kommer att mobilisera kapital och stärka de industriella ekosystemen utanför EU:s gränser till förmån för medlemsstaterna och EU:s anslutningsländer och säkerställa att alla insatser underbyggs av robusta miljömässiga och sociala skyddsåtgärder.

5. SAMARBETE KRING GENOMFÖRANDET: MEDLEMSSTATER, INDUSTRI, INVESTERARE OCH DET CIVILA SAMHÄLLET

Medlemsstaterna och berörda parter är viktiga partner när det gäller att omsätta EU:s bioekonomistrategi i handling och skapa synergieffekter med regionala och nationella strategier. Regioner och kommuner är viktiga parter i genomförandet, eftersom många bioekonomilösningar skalas upp genom lokala värdekedjor och kommunal upphandling. Jordbrukare, skogsbrukare, fiskare, industrin, investerare – både privata och offentliga sådana – offentliga myndigheter på regional och lokal nivå och det civila samhället kommer att vara nära kopplade till genomförandet av denna strategi.

Utvecklingen av EU:s bioekonomi måste bygga på Europas befintliga styrka i denna sektor och göras med hänsyn till regionala skillnader. Medlemsstaterna är mycket olika när det gäller tillgång till biomassa, ekosystemens hälsa, industriell kapacitet, innovationsekosystem och marknadsmognad. Medlemsstaterna kommer också att uppmuntras att ta fram nationella strategiska bioekonomiprofiler – till exempel som producenter av primär biomassa, högvärdiga bearbetningsaktörer, föregångare inom den blå bioekonomin eller biobaserade innovationsknutpunkter – och att integrera dessa i sina nationella och regionala partnerskapsplaner och sina nationella energi- och klimatplaner. EU:s bioekonomidialoger med medlemsstaterna kommer att bygga på det europeiska forumet för bioekonomipolitik⁴⁴, som från och med 2027 stöds av ett stödcentrum för bioekonomipolitik⁴⁵ och bidrag från europeiska jordbruks- och livsmedelsnämnden.

Medlemsstaterna och regionerna uppmuntras att främja bioekonomirelaterade utbildningar och omskolnings- och kompetensutvecklingsprogram för både arbetstagare och arbetssökande, så att de kan utbilda sin arbetsstyrka för bioekonomin och anpassa arbetsmarknadens behov till nya möjligheter. Europeiska plattformen för berörda aktörer inom den cirkulära ekonomin⁴⁶ och det framtida nätverket för bioekonomiintressenter kommer att samarbeta för att sammanföra primärproducenter, industri, investerare och det civila samhället och främja kopplingar till initiativ såsom Europeiska innovationsrådets nätverk för betrodda investerare och ungdomsdialogen genom EU:s program för ungdomsambassadörer för bioekonomin⁴⁷. Dessutom kommer kopplingarna att stärkas

⁴⁴ [Information om det europeiska forumet för bioekonomipolitik på webbplatsen för generaldirektoratet för forskning och innovation.](#)

⁴⁵ Stödcentrumet för bioekonomipolitik kommer att startas 2027, i enlighet med arbetsprogrammet för Horizon för 2026.

⁴⁶ [Webbplats för den europeiska plattformen för intressenter inom den cirkulära ekonomin.](#)

⁴⁷ [Information om ungdomsambassadörer för bioekonomin på webbplatsen för generaldirektoratet för forskning och innovation.](#)

mellan specifika EU-utbildningsinitiativ som är relevanta för bioekonomin, till exempel det europeiska bioekonomiuniversitetet, Bioeast Uninet, Global Bioeconomy Alliance och Global Bioeconomy Youth Champions.

Kommissionen kommer att fortsätta förbättra övervakningen av EU:s bioekonomi genom sitt övervakningssystem för bioekonomin i EU⁴⁸ och samarbeta med länder och regioner inom EU och internationellt.

6. SLUTSATS

Europa har den kunskap, den industriella bas och de människor som behövs för att bli ledande i den globala övergången till en hållbar och konkurrenskraftig bioekonomi. Genom att minska det strategiska beroendet av fossilbaserade och importerade råvaror och diversifiera leveranskedjor baserade på förnybara och cirkulära resurser kommer bioekonomin också att stärka Europas ekonomiska säkerhet och resurstrygghet i dagens osäkrare värld.

För att förverkliga denna vision krävs samordnade åtgärder på EU-nivå, nationell nivå och regional nivå. Genom samarbete kan vi göra EU:s biologiska resurser till drivkrafter för tillväxt och resiliens, stödja vårt strategiska oberoende och skapa en rättvis omställning där ingen region hamnar på efterkälken. Kommissionen kommer att rapportera om genomförandet av strategin senast 2028.

En stark europeisk bioekonomi är inte bara nödvändig för miljön – det är en strategisk investering i EU:s långsiktiga välbefinnande, resiliens och säkerhet.

⁴⁸ *Trends in the EU bioeconomy - update 2024*, [JRC Publications Repository - Trends in the EU bioeconomy - update 2024](#).

BILAGA: Nyckelåtgärder och tidsplan

SKALA UPP INNOVATION OCH INVESTERINGAR: FRÅN LABORATORIET TILL MARKNADEN

Åtgärder	Tidsplan
Anta rättsakter om bioteknik	2025 Tredje kvartalet 2026
Inrätta ett forum för lagstiftare och innovatörer inom den europeiska bioekonomin	Första kvartalet 2026
Anta begäranden om standardisering av dörrar och fönster, konstruktionsvirke/bärande element och tillbehör, träbaserade skivor och element och värmeisoleringsprodukter enligt förordningen om byggprodukter	2026
Stödja samarbete mellan primärproducenter för att driva på gemensamma investeringar i innovativa biobaserade värdekedjor genom investeringsstöd via GJP, sektorsvisa åtgärder och det europeiska innovationspartnerskapet	2026
Starta en europeisk grupp för utveckling av bioekonomiinvesteringar	2026–2028
Se över det nuvarande partnerskapsarrangemanget för det gemensamma företaget för ett cirkulärt, biobaserat Europa och fastställa vilka som är de mest effektiva och verkningsfulla framtida samarbetsalternativen för nästa fleråriga budgetram	2026–2028
Säkerställa att hållbar biotillverkning och annan biobaserad ekonomisk verksamhet erkänns på ett lämpligt sätt i de kommande översynerna av de delegerade akterna om EU-taxonomin	2026–2028
Se över rekommendation om användningen av metoder för produkters miljöavtryck och tillhandahållande av data	Fjärde kvartalet 2026

UTVECKLA PIONJÄRMARKNADER FÖR MATERIAL OCH TEKNIK

Åtgärder	Tidsplan
Analys och utbyte av bästa praxis för kaskadanvändning med en grupp yrkesverksamma inom EU:s kunskapscentrum för bioekonomi	2026–2027
Det kommande årtiondets paket för energiunionen kommer att beakta erfarenheterna från genomförandet av direktivet om förnybar energi, inklusive dess kriterier för hållbarhet och minskade växthusgasutsläpp, samt den tekniska utvecklingen när det gäller förnybar energi	2026
Offentliggörande av en rapport i enlighet med artikel 3.13 i direktivet om förnybar energi om effekterna av medlemsstaternas stödsystem för biomassa, inbegripet på biologisk mångfald, klimat och miljö, samt om eventuella snedvridningar av marknaden	2027

Antagande av kriterier och mål för biobaserad plast enligt förordningen om förpackningar och förpackningsavfall	2027
Delegerade akter om ekodesignkrav för textilier och möbler den första arbetsplanen för förordningen om ekodesign för hållbara produkter	2027–2028
Fortsätta standardiseringsarbetet för biobaserade byggprodukter enligt förordningen om byggprodukter	2026
Stödja utvecklingen av dalar för industriell symbios och bioekonomiknutpunkter	Från och med 2026
Lansera samordningsverktyget för konkurrenskraft, inklusive den frivilliga alliansen Bio-based Europe Alliance	Fjärde kvartalet 2026
Certifieringsmetod för långvarig koldioxidlagring i byggnader enligt förordningen om certifiering av permanenta kolupptag, kolinlagrande markanvändning och kollagring i produkter	2026
Förbättra kraven på miljöanpassad offentlig upphandling och skapa pionjärmarknader för biobaserade material och ren strategisk teknik genom översyn av EU:s lagstiftning om offentlig upphandling	Stegvis genomförande

SKAPA LÅNGSIKTIGA MÖJLIGHETER FÖR BIOEKONOMIN: HÅLLBAR BIOMASSA

Åtgärder	Tidsplan
Utbyta god praxis för lokal cirkulär användning av animaliska biprodukter som stöds av GJP-nätverket	2027
Stödja biogas- och biometanproduktion som utnyttjar biologiskt avfall och restprodukter och möjliggör användning av samproducerade rötresten som biobaserade gödselprodukter genom en trepartsöverenskommelse	2026
Bedöma bästa praxis och innovation inom bioekonomin för göra kväveanvändningen mer effektiv i bioekonomisystem och värdenätverk	Från och med 2026
Utfärda en vägledning om cirkulära affärsmodeller	2027
Förbättra data och modellering för att övervaka tillgången till biomassa (med hjälp av kommissionens kunskapscentrum för bioekonomi)	Från och med 2026
Lansering av innovationsinitiativet för den blå bioekonomin och relaterad Horisont Europa-finansiering	2026–2027
Ge incitament för datadrivna strategier för utveckling av en hållbar bioekonomi: integrering av jordobservationsdata för att övervaka tillgången till hållbar biomassa och relaterade förändringar av markanvändningen och problem med koppling till den biologiska mångfalden	2027
Utveckla en EU-omfattande kunskapsdatabas med praktisk, lokalt anpassad vägledning för att hjälpa jordbrukare, skogsbrukare och markförvaltare att förbättra biomassaproduktiviteten, resiliensen mot extrema väderförhållanden och tillhandahållandet av ekosystemtjänster, även inom ramen för markupdraget	Senast 2030

UTNYTTJA GLOBALA PARTNERSKAP OCH MÖJLIGHETER

Åtgärder	Tidsplan
----------	----------

Använda EU:s frihandelsavtal och andra partnerskap och internationella forum för att främja samarbete om utökat marknadstillträde för hållbara bioekonomilösningar. Identifiera och åtgärda rättsliga och tekniska handelshinder för att stödja investeringar i biobaserade sektorer	Stegvis genomförande
Arbeta med utvalda partnerländer för att främja europeisk innovation och bygga strategiska partnerskap och underlätta investeringar, bland annat genom partnerskap för ren handel och rena investeringar och Global Gateway	2026–27
Främja globalt samarbete och effektivisera den globala styrningen för en hållbar och cirkulär bioekonomi	Stegvis genomförande

SAMARBETE KRING GENOMFÖRANDET: MEDLEMSSTATER, INDUSTRI, INVESTERARE OCH DET CIVILA SAMHÄLLET

Åtgärder	Tidsplan
Bioekonomidialoger mellan EU och medlemsstaterna om genomförandet av EU:s bioekonomistrategi, mobilisering av plattformarna för intressenter inom den cirkulära ekonomin och bioekonomin, europeiska jordbruks- och livsmedelsnämnden och U:s program för ungdomsambassadörer för bioekonomin	Från och med första kvartalet 2026
Övervakning av EU:s bioekonomi genom EU:s system för övervakning av bioekonomin, ekonomiska aspekter och miljöaspekter	Från och med 2026